

AVUSTURYA DEVLETİNDE KAMU YÖNETİMİ

B. Dilara ŞEKER^[1]

GÜVEN ŞEKER^[2]

Özet:

Avusturya'nın Avusturya- Macaristan merkezi devleti gibi uniter devlet merkeziliğini değiştirdiğini belirten uygulamaları ile Avrupa Topluluğuna girme hazırlığında olan ülkemizin yerel bakış açılarına Avrupa devletleri ölçeğindeki örnekleri ile bakmak gerekir. Çalışmamızda bu ihtiyaca dönük bir yapı ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca ülkemizde bir dönem üzerinde çok konuşulan Ombudsman kavramı tarihi, hukuksal ve uygulama boyutları ile ele alınarak belirtilen ülkedeki yasal ve pratik uygulamalar üzerine ışık tutulmaya gayret gösterilmiştir. Ombudsman kavramının doğuş yeri olan Avusturya'nın bu kavrama yüklediği değer ve sorumluluklar açıkça anlaşılacaktır.

Abstract;

As getting ready to join the Europe Community with the experience that the Austria – Hungarian centralist Government our local view must be observed with the sample of the European government's criterion. The structure which is needed in this study must be brought up. And also it has been try to show the way to the legal and practical applications in Austria by handling the historical, legal and practical dimensions of the concept "Ombudsman" which was mentioned in our country for a long time. The value and the responsibility given to this concept "Ombudsman" (Which was first seen in Austria) by Austria can be understood clearly.

ANAHTAR SÖZCÜKLER:

Anahtar kelimeler: Avusturya Devleti, Fedaral Yönetim, Ombudsman, Yerel Yönetim.

Key Words: Austria Government, Federal Government, Ombudsman, Local Government.

DEVLET YÖNETİM ÖRGÜTÜ

GENEL BAKIŞ

Devlet imajı organizasyonu belirtir. Karşıt olarak devlet organizasyonu kendi devlet sisteminin temel ilkelerini yansıtır. Sunulan makale okuyucuya Avusturya'daki devlet yönetiminin organizasyonunu genel hatlarıyla vermektedir. Bunu izleyen güç dağılımı, Federallik ilkesi ve yasallık ilkesi ile bağlantılı olarak veriliyor.

DEVLET YÖNETİMİ

Özel Anayasal kurallar, kararnameler yönergeler ile sınırlanmayan yönetim otoriteleri tartışılacaktır. Diğer yandan Yasama Kurulu veya Adliye gibi yönetim bölümlerinin yakın ilişkilerinin iç yapıları ele alınacaktır. Federal Hükümet ve Lander Denetçi Mahkemeleri veya Federal Hükümet ve Ombudsman 'ın Makamı gibi ilişkiler üzerinde durulmayacaktır. Diğer yandan Federal Devlet yöneticisinin işlevleri ayrılır ve Lander temel Federal yapıya benzer. Federasyonun ve Lander'in otoritesi kendi organizasyonlarında ortaya konmaktadır. Merkezi (Federal) yönetimin görevleri devletin yönetim organizasyonları aracılığıyla veya devletin görevleri Federal organizasyonlar aracılığıyla Federal Anayasa çerçevesinde gerçekleştirilir. Anayasada bazı istisnalar olsa da Lander Federal konuların ifasında temeldir. Sadece Federal Anayasada kabul edilen konular Federal otoriteler tarafından Lander'de başarıyla yürütülür. Federal Bakanlar bazı Federal malların yönetimini Lander'e verebilir. Devlet meclis üyelerinin devlet kurallarını ifa ederken Federal yapıya katılımları da sağlanabilir. Fakat bunun için Federal Hükümetin rızası alınmalıdır. Devlet yönetiminin Anayasal şartı sadece kanun uygulayıcılarının uygulaması değil ayrıca yönetsel organizasyonun egemenliğidir. Yönetim organizasyonunun temel özellikleri hem Federal hükümet hem de Lander tarafından Federal Anayasada geniş ölçüde belirlenir. Bundan ayrı olarak organizasyonun gücü normal kanunlara dayanmaktadır.

FEDERAL YÖNETİM ORGANİZASYONU

Yüksek Yönetim Yapısı

Federal başkan, Federal bakanlar ve devlet sekreterlerinden oluşur. Buna göre Federal Başbakan, Başbakan yardımcısı ve diğer Federal bakanlara yüksek Federal

işleri havale eder. Bu Federal Hükümet şeklini yansıtır. Federal Anayasa tarafından tanımlanan yüksek yönetim yapısı verilen yönergelerle yetkilendirilir. Fakat bu yönergelerle sınırlanmaz. Bir kural olarak Yüksek Yönetimin yetkisi ve sorumlulukları hem politik hem de yasaldir.

Federal Başkan

Federal Başkan, halk tarafından eşitlik temelinde doğrudan, gizli ve kişisel oyla seçilir. Tüm geçerli oyların yarısından fazla sayıdaki oyla seçilir. Eğer çoğunluk sağlanmazsa ilk oylamada en fazla oy alarak seçilen iki aday arasında ikinci oylama yapılır. Eğer sadece bir aday seçime katılırsa bu seçim bir referandum biçiminde ele alınmaktadır. Başkan adayları 35 yaşını tamamlamalıdır. Federal Başkanlık makamı 6 yıl sürelidir. Bu makam için tekrar seçilme sadece bir defadır.

Federal Başkanın süresi dolunca seçimle yeri değiştirilebilir. Federal Kongre seçimi elinde tutmaktadır. Federal Kongre Federal Başbakan tarafından bu amaç için çağırılır ki bu durumu oluşturan sebep Alt Meclis (Lower House) tarafından 2/3 çoğunluğun oylamasıdır.

Federal Başkanın politik sorumluluğundan ayrı yasal sorumlulukları da vardır. Federal Anayasanın herhangi bir ihlalinde Anayasa Mahkemesinden önce girişimde bulunmak görevlerindedir. Federal Başkan hakkında Federal Kongre rıza gösterirse dava açılabilir. Bu süreç boyunca Federal Başkan sorumluluk ve görevlerini yerine getirmeyebilir. Federal Başkanın yetkileri Federal Hükümet veya Anayasal kuruluşlar tarafından azaltılabilir.

Federal Hükümet

Federal hükümet; Federal Başbakan , Başbakan Yardımcısı ve diğer Federal Bakanlardan oluşur. Federal Başbakan Federal hükümetin başkanıdır. Federal hükümetin üye sayısı Federal Anayasa tarafından düzenlenmiştir. Federal Başkanın işlevini yerine getirmesi için çoğu şeyin kurulmuş olması gerekir. Federal hükümetin kolektif sorumluluğu kadar Bakanların bireysel sorumlulukları da vardır. Federal hükümetin yetkileri yasalara dayanır. Federal hükümet kendi başına bağımsız değildir,

organizasyon tarafından desteklenmektedir. 1986'daki kanun düzenlemesiyle Federal Bakanlar aracılığı ile Federal Hükümete yönetsel destek sağlanmıştır.

Federal Bakanlar ve Bakanlıklar

Federal Başbakan ve Başbakan yardımcısının da aralarında olduğu Federal Bakanlar, Federal Başkan tarafından ve Federal Başbakanın önerisiyle atanırlar. Federal Bakanların atanmasının belirli bir süresi yoktur. Herhangi bir Federal Bakan ölmedikçe görevi son bulmaz. Federal Başkan, Federal Başbakan ve hükümete izin verebilir. Federal bakanlar bireysel izinlerini Federal Başbakanın önerisiyle alırlar. Federal başkan, Alt Mecliste (Lower House) güvensizlik olduğunda her bir üyeyi tek tek yada Federal hükümetin tümünü oylayarak değiştirebilir.

Federal Başbakan Federal Bakanlar arasında en üst makama sahiptir. Kısa süreli Federal Başkanı temsil edebilir. Federal Başbakan kanun maddelerini imzaladıktan sonra onlar yasalaşmakta ve Federal kanun gazetesinde yayınlanmaktadır. Federal Başbakan Federal hükümetin kolektif sorumluluklarından sorumludur. Bunlarla beraber Federal Başbakan diğer Federal Bakanlardan üstün değildir. Diğer Bakanlara kılavuzluk etmek gibi bir hakkı yoktur.

Federal Başbakan yardımcısı, Federal Başkanın vekili olmakla yetkilidir. Federal Bakanlar kolektif sorumluluklar taşımaktadırlar ve işleri bitiren mekanizma olarak hareket ederler. Eğer Federal Bakanlar aynı zamanda bir Federal Bakanlık için atanmamışlarsa sadece Federal hükümetin kolektif sorumluluğuyla yetkilidirler. Federal Bakanlar tarafından bölgeleri ile ilgili kurallar oluşturulur. Federal kanun Federal Bakanların hareket alanları ve Federal Bakan sayılarını belirlenmiştir.

- 1- Federal Başbakan
- 2- Yabancı İşler İçin Federal Bakanlık
- 3- Ekonomi İçin Federal Bakanlık
- 4- İş Ve Sosyal İşler İçin Federal Bakanlık
- 5- Finans-Maliye Federal Bakanlığı

- 6- Sağlık, Spor Ve Tüketiciyi Koruma Federal Bakanlığı
- 7- İçişleri Federal Bakanlığı
- 8- Adalet Federal Bakanlığı
- 9- Savunma Federal Bakanlığı
- 10-Tarım Ve Orman Federal Bakanlığı
- 11-Çevre, Gençlik Ve Aile İşleri Federal Bakanlığı
- 12-Eğitim Ve Sanat Federal Bakanlığı
- 13-Ekonomi Ve Ulaştırma Konuları İle İlgili Federal Bakanlığı
- 14-Bilim Ve Araştırma Federal Bakanlığı

Federal bakanlıkların hareket alanları ve Federal hükümete karşı kolektif sorumlulukları kanunla belirlenmiştir. Federal bakanların hükümetteki yetki alanlarıyla ilişkili bireysel ve kolektif sorumluluklarının ayrılması prosedürde emredilir. Federal bakanlarla ilgili içsel düzenlemelerde yapılmıştır.

Federal bakanlık tarafından çalışma alanındaki alt bölümlere, gruplara işlerin dağılması sağlanır. Bölümler ayrıca alt alanlara ayrılabilir aynı zamanda pek çok bölümde bir konuyla ilgili bir araya gelebilir. Organizasyonel kurumlar tüm Federal Bakanlıklarda oluşturulabilir.

-Tüm işlerin özeti ile ilgili ve genel hükümet politikası alanı içinde Federal Bakanı destekleyen ve öğüt veren bakanlık sekreterleri,

-İç düzenleme için

-Özel sektör yönetiminin konularının daha uygun etkili ve ekonomik işlenmesi için

Federal bakanlar özel organizasyonel kurumların yarattığı diğer olanaklara da sahiptirler. Nasıl çalışılacağını düzenleyen kurallar sürekli bölümlere, gruplara havale edilir. Federal Bakanlar özel durumlarda konuyu uygun bölümlere devrederler.

DİĞER YÖNETİM YAPILARI

Federal hükümetin en yüksek yönetim yapısının altı Federal yönetim yapılarıdır. Bu yönetim yapılarının yöneticileri profesyonel yöneticiler tarafından atanırlar. İstisnalar dışında konu alanları açıkça tanımlanmış bireyler görev yapmaktadır. Her bir bölümde tek bir düzeyde organize olunmaktadır. Bir bölümdeki alt yönetim yapıları pek çok düzeyde organize olurlar.

Federal Anayasada yönetim yetkilerinin sınırları çizilmese de bu konu üzerinde durulmuştur. Bir otoritenin verdiği yönergelerin doğruluğunun kabul edilmemesi kılavuzluk eden yüksek yönetim yapılarının doğruluğunu etkilemez. Sonuçta doğrudan Federal yönetimin üç dalından söz edilebilir. Bunlar Federal Anayasada tanımlanmıştır.

1-Eğitimin yönetimi doğrudan Federal düzeydedir. Avusturya'da bu alanda merkeziyetçiliğe ulaşılmıştır. Üniversite eğitimi, sanat okulları, ziraat ve orman eğitimi bu eğitim otoritesinin yetkilerinden yoksundur.

- Politik parti oranına göre doldurulan temelde kolektif sorumluluğa sahip yapılardır.

- Geniş kapsamda yönergeler tarafından sınırlanmazlar.

- Lander, yasama ve yürütmeyi kapsar.

2-Halkın güvenlik alanındaki yetkili otorite kendi içinde hiyerarşiye sahiptir.

Halkın barış, düzen ve güvenliğinin korunması ile ilgili konular özel Anayasal düzenlemelerin temelinde pasaport ve kayıt sistemleri, yabancılar bölümü, patlatıcılar, basın, toplantı ve kongrelerle ilgili konularda, güvenlik konusu İçişleri Federal Bakanlığı tarafından halk güvenliğini kurmak için astlar görevlendirilir.

3-Avusturya'da birbirine bağılı vergi sistemi merkezidir. Federal Mali Yönetim yetkisindedir ve çok önemlidir. Bu yapının altında mali yönetim organizasyonu yatmaktadır. Federal Mali bakanlığının alt örgütlenmesinde devlet mali direktörleri bulunmaktadır ayrıca Lander 'de kurulurlar. Devlet mali direktörleri vergi ve gümrük bürolarına bağılıdır. Gümrüklerin güvenliği gümrük güvenlik birimlerince sağlanır.

LANDER YÖNETİM ORGANİZASYONU

Lander'in organizasyonel yetkisi Federal ilkeyle ilişkili ana hatlarla ve Federal Anayasanın özel düzenlemesiyle oldukça zayıflatılmıştır. Böylece Lander'deki merkezi yönetim kanunlarının düzeltilmesi veya tekrar gözden geçirilmesi genel halk yönetiminin yetkisiyle sadece Federal hükümetin kabul ettiği şekilde olabilir. Lander'de çalışanlarla Federal ve devlet otoritelerinde hizmet alanında çalışanlar bağılantılıdır. Lander'in kendi yönetim organizasyon bölgesinde karşılaştırmalı yasamanın olağan dışı olduğunun görülmesi Avusturya'nın Avusturya- Macaristan merkezi devleti gibi uniter devlet merkezietçiliğini değıştirdiğini açıklar. Bu dönüşümün etkileri günümüzde hala hissedilir. Federal yönetimin geniş bölümü Lander'in yönetim yapıları tarafından yerine getirilir. Devlet yönetim sistemlerinin organizasyonunun birliğinin sunduğu avantajlar gözden kaçırılmamalıdır.

Yüksek Yönetim Yapıları

Yerel hükümetlerin üyeleri Lander'in yüksek yönetim yapılarının üyesidirler.

Yerel Hükümet

Yerel Anayasalar yerel hükümetlerin kendi yapılarını, üye sayılarını tanımlar. Viyana'da bu iş yerel meclis tarafından yapılır. Bu meclis yapılarının üye sayısı 7-9 ;büyük olanlarda 9-15 (Viyana'da)dir. Yerel milletvekillerinin tümü oransal temsil ilkesiyle sağlanır. Land yönetiminin başkanının seçimi ayrıca oylanır. Land'ın başkanı daima yerel hükümeti yönetir. Yerel hükümetlerin karar verme gereklilikleri yerel Anayasaların kendinde veya yerel hükümet kurallarında belirtilmiştir. Lander'in tümünde çoğunluk ilkesine göre uygulama yapmaktadır. Federal Anayasa yerel hükümetin en üst makamındadır. Bir sorun yaşandığında yerel hükümetten kişilerin görevlendirmesi buna göre gerçekleştirilir.

Yerel Hükümet Üyeleri

Yerel hükümet üyelerinin seçimi özel bölümle ilgilidir. Federal Anayasal kanunu göre seçilirler ve yerel Anayasal kanuna göre Federal Anayasa üzerine yemin ederler. Dönemleri bitmeden yerel hükümet üyesinin ölüm veya istifasında yerel parlamento onun birimiyle ilgili güven oylaması istemeyebilir. İlgili yerel hükümetler collegial yapılar olarak (onların) yerel hükümet üyeleri tarafından kabul edilen işlevleri yerine getirirler. Yerel hükümet üyelerinin politik tutarsızlıkları hem Federal Anayasal kanun hem de yerel Anayasal kanunla ortadan kaldırılır.

Land'ın Yönetim Başkanı

Land'ın yönetim yapısı olarak, Land'ın yönetim başkanının pozisyonuna işaret edilir. İşlevi erk ve otoritenin eşit dağılımı sisteminin yönetimi olarak açıklanır. Pozisyonu bir erk ve otoritenin eşit dağılımı yapısında olarak, yerel hükümet üyesi olarak ve Land'ın en yüksek yönetiminde bir monokratik yapıyı içinde bulundurur. Land'ın başkanının özel işlevleri vardır.

a-Land'ın başkanı Federal ve yerel Anayasalarda belirtildiği gibi yerel hükümet üyelerine yemin ettirir.

b-Bir collegial yapı olarak yerel hükümeti yöneten olarak anılır.

c-Federal ve yerel Anayasal kanun düzenlemelerindeki yerel yasama sürecinde belirli görevleri vardır.

d- Land'ı temsil eder

e- Yerel hükümetin başkanıdır.

Dolaylı Federal Yönetim

Dolaylı Federal yönetim kurumları temeldir. Ayrı Federal otoriteler olmadıkça Land'ın baş ve yerel otoriteler Lander alanındaki Federal yönetim yapıları ast durumunda bulunmaktadır. Dolaylı Federal yönetimin kesin avantajı, bir yanda Federal

yönetimle diğer tarafta Land'la ilgili belirli durumlarda Federal yönetimle ilgili olası karşılıklı anlaşmaların yatmasıdır .

Federal Hükümet Temsilcileri Olarak Lander Vekilleri

Kamu yönetim bölgesinde karşıt olarak Lander'in alanında doğrudan yönetim ilkesi uygulanır. Fakat Federal Anayasada Land'ın baş yöneticisinin yerine getirdiği yönetsel faaliyetler ve Land'ın astlarını yönetmesi açıktır.

Yerel Hükümet Officeleri

Yerel hükümet officeleri bir collegial yapı olarak yerel hükümet üyelerinin "iş mekanizması" olarak belirtilir. Land'ın yöneticisi yapı olarak dolaylı Federal yönetimden sorumludur. Yüksek merkezi yönetime karşıt olarak legal merkezi sistemin muntazam işlemesi için düşünülen merkezi ve yerel yönetimlerin bir araya getirildiği iş mekanizması bundan dolayı merkezi düzeydedir.

Diğer Yönetim Yapıları

Yönergeler Tarafından Sınırlanmamış Yüksek Yönetim Otoriteleri

Federal Anayasa yerel hükümetlerden ve onların üyelerinden ayrı, yerel hükümet yönergeleri tarafından sınırlanmamış yüksek düzeyde diğer yönetim otoritelerinin olduğunu açıkça belirtir.

Bağımsız Yerel Yönetim Mahkemeleri

Bağımsız yerel yönetim mahkemeleri yönergeler tarafından yerel yönetim otoritelerince sınırlanmaz. Yönetim mahkemeleri ile birlikte kamu yönetiminin kanuni koruyuculuğunu yaparlar. Bağımsız yönetim mahkemeleri en yüksek kamu otoritesi olarak mevcuttur. Bağımsız yönetim meclisleri her bir Land'da bulunur. Bunlar bir başkan, başkan yardımcısı ve üyelerden oluşur. Avrupa mahkemesinin kuralları tarafından yönetimden istenenler bağımsız olarak Federal Hükümet tarafından üyelerin görevlendirilmesiyle sağlanır.

Erk Ve Otoritenin Eşit Dağılımında Adli Öğe

Lander gerçek arsa satışı, yabancılara gerçek arsa satışı v.b. aynı zamanda hastanelerle ilgili kurallar, oy hakkı ve hizmet düzenlemesi gibi alanlarda bir adli ögeyle collegial otoriteler kurulur.

Land Zirai Odası

Erk ve otoritenin eşit dağılımlı bir adli ögeyle erk ve otoritenin eşit dağılımını sağlayanların tüm özellikleri yerine getirilir. Anayasaya göre bu şarttır. Toprak reformu konuları, yerel düzeydeki kararlar bu oda tarafından oluşturulan bir başkan, hakemler, yönetim çalışanları ve ekspertler tarafından yapılır.

Viyana

Viyana'da üst düzey yönetim binaları ve mali işler komisyonu kanun gereğince kurulmuştur.

YEREL HÜKÜMET YÖNETİMİ

Avusturya'da 2309 topluluk vardır. İkamet edenlerin sayısına bakıldığında topluluğun ne olduğu konusunda aşırı farklılıklar vardır. Viyana'da ikamet eden 1,500,000 milyon kişide ve 500 den az kişiden oluşan 177 köyün her biride aynı şekilde topluluktur. Viyana özel pozisyonunun yanında ayrıca bir eyalettir. Viyana'dan bakıldığında çok farklılık gösteren bir resim görürüz: Bu durum ikamet eden kişi sayısından kaynaklanır. Bunlar sırası ile 100,000 ve 250,000 arasında dört topluluk, 50,001 ve 100,000 arasında dört topluluk, 10.001 ve 50.000 arasında 57 topluluk, 5001 ve 10,000 arasında 120 topluluk, 2001 ve 5,000 arasında 200 topluluk, 1001 ve 3000 arasında 1336 topluluk, 1000'in altında 587 topluluk vardır.

Tüm bu topluluklar temelde aynı işlevleri yerine getirirler. Hükümetin kendi yapıları topraklarındaki yönetimsel ve yerel toplulukları ilgilendiren tüm konular ile ilgilidirler. Örneğin; yerel yönetimin yönetim bölgesinde merkezi ve eyalet yönetim otoritelerinin ikincil dereceye koyması v.b. Yerleşimi 20,000 'den fazla olan kasabalarda otoriteye merkezi ve eyalet işleri verilebilir. Topluluğu ilgilendiren diğer koşullarda örneğin; yerel otoritenin örgütlenmesi, denetimi v.b. vardır. Federal Anayasa bunları eyalet kanunu ile düzenlemektedir.

TARİHSEL GEÇMİŞ

Avusturya halkının tarihsel kökleri ortaçağa kadar dayanır, modern toplum 1848 halk devrimi ile oluşan değişimlerin sonucudur. Bu olay feodal ayrıcalıkların eliminasyonunu ve yerel otoritelerin oluşturulmasını sağlamıştır. Kendi yönetim yapısı olarak yerel otorite 1849 'da yerel hükümet kanunu ile kurulmuştur. Bu kanun Realm'in eyaletlerin yönetsel yeniden organizasyonu kavramının bir parçasıdır. Yerel hükümet, kanununun liberal ilkelerinden daha sonradan uzaklaştı. 1854' te yerel yönetim yapılarının imkanları azaltıldı.

1859 'da yerel hükümet ilkesi Realm'in tüm eyaletlerde uygulanan yönetmelik maddesi bir kenara bırakıldı.Yeni yerel hükümet kanunu Eyalet parlamentoların da oluşturuldu.

Yetkinin paylaşımı ilkesi daha sonra şubat Anayasası olarak adlandırılan Anayasa ile 1861 'de geçerli hale getirildi. Eyaletlerin yerel hükümet yönetmelikleri ile ilgili rehber oluşturuldu, bu kanun 1962 'ye kadar önemini korudu.

1867'nin aralık Anayasası Avusturya'da modern anlamda geçerli ilk Anayasadır, yerel topluluklarda seçim olması ve oy hakkının düzenlenmesine belirli ilkelerle şart koşuldu ve eyaletlerin tümüne yeni hükümet yasası için yetki verildi.

1862 'nin İmparatorluk yerel hükümet denemesinde maddeler daha sonraki yönetmeliklere rehber oldu. Yönetimin örgütlenme sorunu cumhuriyetin kuruluşundan sonra da tartışıldı. 1920 merkezi Anayasa ile Federal ve eyalet kanunları tarafından yürütmeye konulan ilkelerin şart olmasını kapsar. 1925 'teki merkezi Anayasa yerel hükümete geçilirken 1862 İmparatorluk yerel hükümet kanunu üzerine kuruldu.1962 'ye kadar bu koşulların düzenlenmesi için çaba harcandığı ve o yıl kapsamlı müzakerelerden sonra Federal Anayasanın yerel yönetimler bölümünün ikinci müsveddesi yazıldı. Bu Anayasal rehber temelinde tüm eyaletlerde yeni belediye kanununa geçildi.

YEREL OTORİTENİN KANUNİ SORUMLULUĞU

Yerel otorite hem kendini yöneten yapı hem de devletin yönetsel ajanıdır. Yerel otoritenin kendini yöneten yapısında değinilen konular kendi alanında olan durumlardır. Devlet yönetiminde yerel otoriteler alansal olarak temsil edilirler. Bazı yerel otoritelere bölge yönetim işlevi de verilebilir.

Kendini Yöneten Yapıların Yerel Otoriteleri

Avusturya'da yönetim devletin parçasıdır. Devletin işlevsel görevleri ki bunlar gerçek anlamda kriterlere göre karakterize edilmeyen olası çok çeşitli görevlerdir. Avusturya'da yönetim Federal hükümet veya eyaletlerin belirli bir hiyerarşide örgütlenmiş otoriteler tarafından kurulan yönetim yapıları vasıtasıyla devlet işlevlerinin yerine getirilmesi ilkesidir. Burada daha fazla güce sahip olan taraf astına yönerge verir ve bunu takip eder. Federal hükümet ve eyaletler tarafından yönetim yapıları olarak kurulanlar devlet yönetim yapıları olarak da tanımlanır. Belirli bir grubun üyelerini etkileyen özel konularla ilgili olarak devlet işlevlerini bu grubun üyelerinin kendi çabalarıyla yerine getirebilecekleri bir konuma kadar havale edilirler. Buna kendini yönetme adı verilir. Bu organizasyon kendini yönetme doğrultusunda kendini yöneten yapılar olarak profesyonellere teslim edilir. Bir kendini yönetme yapısının üyeleri kendi yönetim yapılarını atamayla yetkilidirler. Bu devlet yönetiminin yönetsel yapılarının yönergeleri ile değil de kanun tarafından sınırlanır. Devlet yönetimi kendini yöneten yapıları denetlemekle sorumludur. Denetleme kanun tarafından belirtilen ölçütlerde gerçekleşir.

Yerel otoriteler ve onların kendilerini yönetmeleri şu şekildedir.

-Yerel otoritenin kendisi tarafından yerel yönetim yapıları atanır. Devlet denetimiyle görevlilerin yeri değiştirilebilir fakat yerel otorite tarafından yeniden atanmaya engel olunamaz.

-Yerel otorite kendi çalışanlarını atar. Onların ücretlerini ödemekten sorumludur.

-Yerel otorite kendi alanında kamu yönetimi ve ayrıca ekonominin özel sektör yönetimi konularına değinmelidir. Kendi adıyla hareket eder.

Kendi yönetim yapıları tarafından işlenen kanuni olmayan eylemlerden sorumludur. Yerel otoritenin kendi alanı içindeki konular kanun tarafından sınırlanır.

-Yerel hükümet yapıları olarak kendini yöneten yapı yerel otoritenin kanuni eylemlerini temyiz edebilir.

-Kendi alanındaki konularda sorun yaşandığında yerel otorite bağımsız yerel polis düzeniyle şikayetleri ortadan kaldırır. Yerel otorite kendini yöneten bir yapı olarak başka otoriteleri görevlendirebilir

-Yerel otorite Anayasal kurallar çerçevesinde vergi alır ve halkın mali durumu ile ilgilidir. Ticari yatırımları vardır.

Devlet Yönetiminin Yönetimsel Ajanları Olarak Yerel Otoriteler

Yönetimsel ajanlar olarak yerel otoriteler kendi alanlarındaki devlet yönetiminin görevlerini yürütürler. Üst otoriteler yönergelerle belediye başkanlarının sınırlar. Belediye başkanları diğer yerel hükümet yapılarına temsil ettikleri alan içinde ilgili konuları devredebilirler. Bu durumda bu yapılar ayrıca üst devlet otoritesinin yönergeleri tarafından da sınırlanır. Eğer belediye başkanı üst devlet otoritesinin yönergelerini izlemezse makamını kaybedebilir.

Kasabaların İmtiyazları

Federal Anayasada minimum 20,000 sakini olan bir topluluk eyalet kanunu tarafından kendi belediyesini kurabilir. Yerel yönetim kendi alanı içindeki işlevlerle ilgilidir.

Yerel Otorite İşlevleri

Yerel otorite tarafından kendi alanı olarak tanımlanan yerde pek çok temel işlevler yerine getirir. Yerel otoritelerin kültürel alanda ve halk için hizmetler yerine getirdiği görülür. Eyalet kanunları topluluğun kendi alanlarıyla ilgilidir.

KENDİ ALANI

Halkın Yetki İşlevleri

Kamu yönetimi alanında yerel otoritenin işlevleri vardır. Bu alandaki önemli işlevleri sıralanır;

Yerel hükümet yapıları ve çalışanlarını atar.

Yerel güvenlik polisi: pratikte örneğin aşırı gürültüyü önleme, yerel sosyal olaylarla ilgilenir, trafik bölgelerini yönetir.

Yerel Pazar polisi ve yerel sağlık mufettişi, fuarlar boyunca pazar hareketlerini denetlerler. Yerel sağlık hizmetleri organizasyonu yiyecekleri denetler.

Yerel bina mufettişleri, yangın mufettişleri ve bölgesel planlama; bölgesel alanda bina yerlerinin belirlenmesi ile ilgili çalışır, planlamasını yapar. Federal Anayasa tarafından yerel otoritenin tüm bu işlevleri garanti altına alınmıştır.

Federal ve eyalet kanunları yerel otoritenin kendi alanındaki işlevlerini yani kamu otoritesinin işlevlerini tanımlar. Eyalet kanunlarında yer altı su borularında yetki yerel otoritenindir. Su rezerv sistemi ile bağlantılı olarak izin verirler.

Kamuya Açık Otoritenin İşlevleri

Katılım ve Temsil ilgilerini Koruma Gücü

Yerel otoritelerin yerel toplumun ilgilerini koruma işlevi vardır. Bu amaçla bazı kanunlar yönetimin yasal sürecinde toplulukların katılım hakkını korur. Topluluklar en azından ilgili yargılama usullerini duyma hakkına sahiptirler.

Kamu Hizmetlerinin Tümüyle İlgili Görevler ve Hizmetler

Yerel otoritenin statüsü açıktır. Yerel otoriteler ilgili tüm alanlarda eylemde bulunur. Tüm olası kurumlar bütün yerel otoritelerde bulunmayabilirler.

Hemşirelik okulları; Yerel otoriteler hemşirelik okullarının açılması için zorlamazlar fakat çoğunlukla hemşirelik okulları yerel otoritelerce işletilir.

Okulların korunması ve alışması; Yerel otoriteler okul binalarından, onların bakımından sorumludur. Bu amaçla toplulukla da ilişkiye geçilebilir.

Su rezervi ve kanalizasyon düzenlemesi; Toplulukların çoğu kendi ortak su rezervi ve kanalizasyon sistemine sahiptir. Bunların kurulması ve çalışması ile ilgili yasal gereklilik yoktur. Yerel otoriteler tarafından kurulur ve çalıştırılırlar.

öplerin toplanması; Bu yerel otoritenin en önemli işlevlerinden biridir. İlgili eyalet kanunlarında yerel otoriteler yerel hükümet birlikleri ile bağlantılıdır.

Halkın ulaşım kolaylığı; Halkın ulaşım kolaylığını sağlamakla ilgili genel düzenlemeler yapar.

Kamu faydaları; Pek çok topluluk kendi ortak faydalarına (elektrik ve gaz) sahiptir .

Hastaneler; Bazı topluluklar kendi hastanelerini işletirler.

Kamu refahı; Bazı eyaletlerde kamu refahı topluluklar için görevdir ve bunu yerel hükümet birlikleri kurarlar. Yaşlılar evi v.b.

Cenaze görevlileri ve mezarlıklar,

Tiyatrolar, orkestralar ve müzik okulları.

Yerel Otoritenin Ticari Eylemleri

Federal Anayasa yerel otoritelere ticari eylem hakkını vermiştir. Yerel otoriteler pek çok ticari girişimde bulunurlar. Örneğin; yüzme havuzları, hava gazı depoları, sinemalar v.b.

Topluluk Eylemlerinin Finansı

Kanuni düzenlemeye göre hükümetin Anayasal kuralları dahilinde kendileriyle ilgili kamu harcamalarını merkezi hükümet, eyaletler ve topluluklar yaparlar. Harcamaların %60 vergi gelirlerinden, %40 diğer gelirlerden sağlanır. Kanuna göre; kamu gelirleri toplumsal fonlara gelen çeşitli vergilerden oluşur. Ortak Federal ve eyalet vergilerinin gelirini bölüşme, yönetsel yerel vergilerdeki fazlalıklardan pay alma gibi.

Bağlantılı vergilendirme; Avusturya sistemi Federal hükümet, eyaletler ve topluluklar arasında her bir topluluğun mali minimum kazanç sağlayabilmesine göre düzenlenir.

Yerel otorite çok önemli vergiler alır. Bunlar; toprak, ticaret, eğlence, gelir, içki vergisi. Bunlardan bazıları (toprak, gelir vergileri) Federal kanunlara göre bazıları da (içki v.b.) eyalet kanunlarına göre alınır.

Yerel Yönetim Yapıları

Yerel Meclis

Yerel meclis, halkın genel olarak temsil edildiği yapıdır. Halk tarafından seçilir. Federal Anayasada tüm kadın ve erkeklerin oy kullanacağı yaş 19 olarak belirlenmiştir. Eyalet, yerel hükümet seçiminde oy kullanma yaşını indirebilir. Tüm halk Federal Anayasadaki şarta göre 21 yaşını tamamladığında oy kullanabilir. Yerel meclis için doğrudan, gizli, eşit ve kişisel tercihlere göre oy kullanılır. Eyalet yasasına göre meclisin süresi değişir(5-6 yıl). Meclis üyelerinin sayısı topluluğun büyüklüğüne

bağlıdır. Bir çok eyalette yerel meclisin büyüklüğü orada yaşayan kişi sayısı, diğerlerinde oy kullanan kişi sayısı ile ilgilidir. En küçük topluluklarda yerel meclis 9-13, en büyük topluluklarda ise 31-36 kişiden oluşur. Viyana'nın yerel meclisinde 100 üye vardır.

Yerel meclis tüm diğer yerel yönetim yapılarını atar. Belediye başkanı tarafından konulan kuralı yerel meclis temyiz edebilir. Yerel meclis topluluğun bütçesini onaylar. Tüm yerel yönetim yapıları meclise karşı sorumludur. Yine de yerel meclis güç merkezi anlamında değildir. Belediye başkanı meclisin politik lideridir.

Yerel Yönetim Kurulu

Yerel meclis tarafından seçilir. Federal Anayasaya göre yerel mecliste temsil edilen partiler yerel yönetim kurulunda kendi üyelerince temsil edilirler. Yerel yönetim kurulunun sayısı topluluğun büyüklüğüne belirlenir. Yerel yönetim maddelerine göre en az 3, en fazla 9'dur.

Yerel hükümet yönetmeliklerine göre yerel yönetim meclisi, yerel meclisin müracaatlarını tartışır gereğinde kabul eder. Bu onun temel işlevidir. Yerel yönetim meclisinin bağımsız karar verme gücü çeşitli yerel yönetmelikler ve belediyeye ait yasalarla örgütlenir. Bazı yerel hükümet yönetmelikleri ve belediye kanunlarının çoğunluğu yerel yönetim kurulunu "genel yetkili" olarak kabul eder.

Belediye başkanı yerel yönetim kurulu üyelerini delegeyi oldukları alanlardaki olumsuzlukların giderilmesi için görevlendirebilir.

Belediye Başkanı

Pratikte topluluğun en önemli yönetim yapısıdır. Yerel meclis tarafından seçilir. Bazı yerel hükümet yönetmelikleri ve belediye kanunlarına göre belediye başkanı yerel meclis üyesi olmayabilir. Her zaman yerel meclisten sorumludur.

Çeşitli görevleri vardır: Topluluğu dışarıda temsil eder.

Kamu otoritesi elindedir.

Kamu mülklerinin yönetiminden sorumludur.

Özel kanun ajanı olarak toplumun yönetsel işleriyle ilgilenir.

Yerel meclis ve yerel yönetim kurulunun başkanıdır. Bu yönetim yapılarının kararlarını yürütmeden sorumludur.

Yerel meclis makamlarının da başıdır.

Tüm yerel meclis çalışanlarının üstüdür.

Yerel bütçeden sorumludur. Yakın zamanda olabilecek tehlikelere karşı acil önlemler alır.

Yerel Meclis Makam Büroları

Toplulukların yönetim konuları yerel meclis yapılarını ilgilendirir. Belediye büroları kasaba - ilçelerdedir. Kendi alanlarında Sulh Yargıcı denir. Belediye başkanı büroların amiridir. Büro çalışanlarının amiri yöneticidir. Bu kişinin kanunlar hakkında bilgisi olmalıdır. İlçeler de Kazalar da “Sulh Yargıcı” ayrıca bölgesel yönetim konularını da ele alır.

Yerel Meclis Komitesi

Yerel hükümet yönetmelikleri ve belediye yasaları yönetim konularıyla ilgili komitelerin yerel meclis tarafından kurulmasını şart koşar.

Kontrol Yapıları

Tüm yerel hükümet yönetmelik maddeleri ve belediye kanunlarınca kontrol yapıları olarak belirli meclis komitelerini oluştururlar. Tüm belediye kanunları belediye kontrol büroları için kullanılır. Kontrol raporları da hazırlarlar.

Doğrudan Demokrasi Araçları

Merkezi Anayasa kendi alanıyla ilgili konularda yerel meclisin seçmenlerinin doğrudan katılımını yerel hükümet yönetmelikleri ve belediye kanunları ile sağlar.

Yerel Ve Belediye Yönetim Birlikleri

Yerel otoriteler arasında işbirliği oluşturur. Federal Anayasa yerel hükümet birliklerinin oluşturulmasını sağlar. Yerel hükümet birlikleri bağımsız, yasal varlıklardır. Onların yönetim yapısı birlik meclisidir. Burada tüm yerel otoriteler temsil edilir. Bir tane birlik başkanı vardır. Yönetim birliği için oluşturulan yerel hükümet yönetmelikleri kurumlarla işbirliğindedir.

Yerel Otoritelerin Devlet Denetimi

Devlet yönetimi tarafından tüm kendini yöneten yapılar denetleme öznesidir. Bu denetlemenin amacı, kendini yöneten yapıların işlevlerini yerine getirmesini ve kanunlara uymasını sağlamaktır. Devlet denetimi yerel hükümet alanlarını kapsar. Yerel otoritenin ilgili işlevlerini denetler. Denetim bir eyaletin baş yöneticisi tarafından uygulanan merkezi kanunların yerel otoritelere ulaşmasıyla ilgilidir. Bu denetleme de denetleyici otorite bazı ölçütler alabilir. Bunlar da kanunlardaki şartlardır.

Viyana'nın Özel Konumu

İmparatorluk zamanında imparatorluk şehri olan Viyana özel bir konuma sahiptir. 1921'e kadar Aşağı Avusturya Eyaletinin başkenti olan Viyana bu yıl bir eyalet haline gelmiştir. Federal Anayasaya göre bu şehir özel yasal duruma sahiptir. Merkezi başkent olduğundan Federal hükümetin en üst yönetim yapıları buradadır. Aynı zamanda da bir eyalettir ve bir yerel topluluktur. Ve sonuç olarak aşağı Avusturya Eyaletinin en yüksek yönetim yapıları da oradadır. Viyana sadece bir yerel topluluğu çağırıştırılmaz. Viyana'nın yönetim yapıları eyalet için yerel hükümet yapılarının ve yerel topluluk işlevlerini yerine getirir. Temelde Viyana diğer topluluklarla aynı yönetim yapılarına sahiptir. Aynı zamanda bazı ayırıcı özellikleri de bulunmaktadır. Viyana ile ilgili işlevler kendi mülkü içindeki yerel meclis, şehir senatosu, belediye başkanı, şehir yönetim meclisi, yerel meclis komiteleri ve belediye otoritelerince makul kapsamda da bölge yöneticilerince yerine getirilir.

Belediye Başkanı: Belediye başkanının konumu diğer belediye başkanlarından daha güçlüdür. Şehir yönetim meclisleri, bölge yöneticileri, belediye otoriteleri onun astıdır. Şehir senatosunun ve tüm yerel meclis komitelerinin başkanıdır.

Belediye Otoritesi: Viyana sadece yönetimin örgütlendiği bir şehir değildir. Ayrıca yerel halk otoritesidir. Halk yönetiminin ve yerel polis düzenlerinin tüm konularından sorumlu tek yetkili otoritedir.

AVUSTURYA OMBUDSMANI (VOLKSONWALT)

OMBUDSMAN KAVRAMI

“Volksanwalt” terimi diğer Avrupa kurumlarındaki benzer terimlerle ;”Defensor del pueblo” , “Difensore Civico”, “Médiateur” ve özellikle “Ombudsman”

gibi Avusturyanın kanuni sistemi ile yaygın olarak eşit anlamda kullanılır ,bunlar içinde çok kullanılan ve bilinen “Ombudsman” terimidir.

1974 yılı kararı ile uluslar arası birlik Ombudsman terimini tanımlamıştır:

“Bir makam Anayasaca veya yasama yada parlamertoya dayanarak hareket eden bunu bağımsız yüksek seviye halk görevlisi olarak yapan, yaparken parlamentoya ve yaşamaya karşı sorumlu, devletin kurum ve kuruluşlarına, çalışanlarına, karşı saldırgan sınırlı kişilerin şikayet ve dertlerini kabul eden yada bireysel olarak davranan (keyfi olan) konular ile ilgili olarak araştırma yapma gücüne sahip, doğru hareket olarak kendini kabul ettiren ve konular ile ilgili rapor yayınlayan” diye belirtmiştir.

Belirlenen bu tanımdan başka, uluslar arası Ombudsman enstitüsü tarafından benimsenen 1978 yılında Kanada Aberta Üniversitesinde ortaya çıkan tanım kabul edilir .

Bunları takiben Avusturya Ombudsmanın organizasyonu ve sorumluluklarını tanımlamada şu görülecektir ki; uluslar arası birliğin tanımının üzerinde bütün kriterlerde (unsurlarda) buluşma olacaktır.

“Ombudsman” İsveççe bir kelimedir; en temel anlamı diğer kişiler adına konuşmacı öve vekil olarak davranan kişidir.

Avusturya da kanuni terim olarak “volksanwalt”^[3] anlamına gelir. Alman dilinde isimlendirilen ve anlam kazandırılan, çok fazla sürüklenen, gerçek gücünü kurumdan alan anlamı vardır. Alman kelimesine benzerliği Avukat “rechtsanwalt” kelimesi “volksanwalt” kelimesi belirtmesidir, ayrıca kanuni işler ile ilgili olarak evrensel yetkilerle fiilen yekilendirilmeyi ifade eder. Bu tanımları yanlış yöne yönelten sonucu olarak, “volksanwalt” kelimesi medeni hukuk yada ceza hukuku ile sık sık sorunlar ile karşılaşması ve bu konularda hiçbir yetkiye sahip olmamasıdır (İşlem sırasında konu ile ilgili azarlaması hariç). Değişik tanımların bilinen geniş çeşitliliği altında , Ombudsman diğer kurumlar gibi sıralı ülkelerdeki benzerleri ile aynı amacı paylaşırlar. Her ne kadarda bir çok temel noktada karşılaştırılabilir olsa da bu kuruluşlar üst anlamda bazı farklılıklar gösterirler. Örneğin Avusturya Ombudsmanı ,

bir kişi ile ilgili olarak bütün yasal çareler tükenmiş olduğunda ve ona uygun herhangi bir çare kalmadığında durumun haricinde yetkili değildirler. Bunun karşılığı Ombudsman'ın İtalyan eş değeri Bolzano (Güney Tyrol) özerk vilayeti sadece son yargılamada dava ile ilgili karar verme ile yetkili olur.

TARİHİ VE SEBEBİ

Ombudsman (Volksanwaltschaft) makamı Federal Cumhuriyet Avusturya'nın sekiz kuruluşu olarak Viyana da kuruldu tabi bunun içinde özel Ombudsmanlar sayılmıyor (Askeri sorumlular, sağlık kuruluşları, yada belediyeler gibi).

Avusturya, İsveç, Fillandiya, Norveç, Danimarka, Büyük Britanya, Fransa, Portekiz, İtalya (taşra seviyesinde), İrlanda, Hollanda, İspanya, Polonya, Macaristan'ın rehberliğini izledi.

Eldeki literatürde Ombudsman köklü ve düzenli yapıya sahiptir. Tarihsel olarak Devlet örgütlenmesini Antik Yunana yayarlar, Coğrafi olarak Arabistana, entelektüel olarak Althusus ve Fichte'ye dayandırırılar.

Avusturya da Ombudsman kurumu Hans Kelse, Rene Marcic, gazeteci Karl Steinhauser isimleri ile özdeşleşmiştir. Avusturya'nın değişimci sabık lideri Bruno Kreisky, devlet politikasına 1970 yılında Federal hükümet kurumunun her bir partinin kendilerini parlamento içinde ifade edeceği, birlik yapısından bahsederek bunun olabileceği fikrini göstermiştir.

Değişik kaynakları aktarırken Schönherr Ombudsmanın Avusturya için önemli olduğundan bahseder. Ombudsmanın neden Avusturya için önemli olduğundan bahseder. Ombudsmanın kuruluşunun esas nedeni, insanların "Bürokratik hayatlarından" doğan huzursuzluğun artması olarak belirttikleri devletin tasarrufları çok çarpışık bir halde idi bunu bürokrasi ve yönetimin bünyesi oluşturuyordu; her şey çok karmaşık az anlaşılır, bir durumda idi bu durum uygulama ve yasa olarak halka büyümüş şekilde sorunlar demeti olarak ortaya çıktı. Standartlaşma en son olarak detaya inip, devlet yönetimi ve onun "yasal kanunu" hepsi yurttaşların ortama doğal adalet anlayışının çok uzağında bir duruma geldi.

Avusturya ile ilgili görüşlerini bildirenlerin paylaştığı bir noktada , Ombudsmanların “kural kuraldır” deyimi olmadan uzun süre çalışamayacakları ve bunu değiştirmenin de kanuna dayanarak değiştirme fikrinden başlamış olduğunu belirtirler. Devlet mekanizması çoğu zaman kalpsiz ve düşüncesiz tavırda çalışır, insanlar sık sık bu durumlarla karşılaşır ve uzun süre bu durumlara tahammül edemezler. Sonuç olarak devletin düzenini sağlama sorumluluğu insanların sorumluluğunda değildir, devlet insanca yaşanabilecek ortamı hazırlama ve insanların yaşayabileceği düzeni, ayarlama ile sorumludur. Gerçekte olabilecek böyle durumlar ile ilgili korkuyu önlemekte Ombudsmanın görevi olacaktır.

OMBUDSMANA ERİŞME

Her üç Ombudsman modelinde olduğu gibi Avusturya da genel bir özellik vardır. Ombudsmana başvurma hakkında Avusturya vatandaşları yada tüzel kişilik gibi bir sınır yoktur. “Herhangi biri” uygun en geniş anlamı ile yorumlanabilir. Fizikseliği ile birlikte, yetişkin bireysel kişiler, kaba anlamıyla kişilerin yapılarıyla , seçime giren partilerle özel ilgi birlikleri ile, vatandaşların politik hareketlerdeki grupları ile bunların yanında ikincil önemde kişilerle, mahkumlarla ilişkiye girerler. Bu hak direkt olarak Anayasal kanunda garanti edilmiştir, “bireylerin genel hakkı” karşılaştırılabilir hak olarak genel hukuk mahkemelerine şikayet edilebilir. Sonuç olarak, Avusturya da hemen hemen Ombudsmana erişmek için sınırlama yoktur .

Nesnel olarak bir Ombudsmana başvurabilmek için aşağıdaki kriterlerin oluşması gerekir.

1. Bir şikayet sebebi olmalıdır.
2. Problem direkt olarak şikayet olunan şeyde doğmalıdır.
3. Ombudsmana yönelme çekici olabilir ama kişi kendi ile ilgili olan bütün çareleri denemeli, bundan bir sonuç elde edemeden yorgun düşmelidir yada ilk yerde hiç sonuç çıkmayacağı belli olmalıdır.

“Şikayet sebebi” kavramı açıkça bütün Ombudsmanlar da tanımlanır ve herhangi bir kamu memuru bir kişiye nazik olmayan bir şekilde davrandığında, memurun cezalandırıcı eziyet çektirici davranışı ceza kanununun kapsamı içine alınır; kamu kurumlarının hatalı davranışlardan dolayı aynı kuruluşun işlemi sınırlı alanlara belirlenir. Her ne kadarda, şikayet sebebini bir sorun olarak altı çizilip tartılsa da otorite yada kurum değiştiği zaman politikanın belirlenmesi, uygulanacak faaliyet, güç taktir hakkının gerçek ölçüsü halk tarafından kabul edilir. Belediyenin elde bulunan yetkileri

ile ilgili olarak kendi başına kurallar dahilinde tekrar düzenlemesi yada değiştirilmesi şikayet sebebi olarak düşünülemez. Halk yardımlarının yöneticilerin faaliyetleri ile ilgili olarak belli başlı taktir hakları garanti edilmiştir. Ombudsmanlar için kurallara dayanan tam kural ve/yada durumların standart değerlendirmeleri yapılır. Sonuçta şikayette bulunacak kişi Ombudsmana, iddia ettiği şikayet konusuna sahip olmalıdır.

Karar vermek için standart “ölçünün direkt etkisi” açıkça belli olmalıdır. Ombudsmanın amacı güvenli hat ile bütün durumları yakalamak ve bu yol ile davranmaktır, bu olmazsa klasik yasal koruma sisteminin aralıklardan kaynaklanan yanılgılar olabilir. Bu konu ile ilgili yönetim prosedürün kurallarında kesin olarak şikayet durumu ile ilgili çok önemli sıkıştırma bulunmamaktadır, önemli olan toplanmamış hareketlerin hayatlarına etkisi ya da diğerlerinden kaynaklanan sıkıntı olmasıdır. Bir problemle direkt olarak etkilenmiş birisi Ombudsmana başvurduğunda kendi durumu ile ilgili herhangi bir hakka sahip değildir fakat, Ombudsman ekstradan resmi sorun olarak incelemeyi önleyemez. Direkt etkilenme ve ifade etme sorunların ortaya konması olur. Şunu söylemeye ihtiyaç vardır, şikayetin diğer insanlar tarafından anlatılmış olması ve dışardan onu anlatan bayan ve erkek tarafından değil sadece olaydan etkilenen kişi tarafından anlatılması gerekir. Yönetim makamlarına yönelik şikayet durumlarında bundan önce kişi yasal olarak Ombudsmana dönebilmiş olması için bütün yasal çarelerin tükenmiş olmasına ihtiyaç vardır. Diğer bir anlatımla kişi en üst makamlara kadar olan bütün yolları denemiş olmalı, şikayet nedeni dosyayı gönderme hakkı her halükarda Ombudsmana ikinci derecede gönderme hakkını ifade eder.

Prosedürlerin gecikmesi durumlarında bütün Ombudsmanlar kendi başlarına iddia yada şikayet ile ilgili faraziyeleri araştırmak ile kendileri yetkili kılabilirler. Bu noktada , prosedürlerin toplamı dilekçelerin hala dosyalanabilir olması ve görev olarak Ombudsmanlarca konu ile yetkili yüksek makamlara davasını transfer etmeyi tercih edebilir. Her ne kadarda bu haklara genel kanunu engelleyen haklar olarak bakılsa da idare mahkemesi ile irtibata geçerek yapmayı tercih edebilir.

OMBUDSMAN YETKİLERİ

Ombudsmanlar sistemin kontrolü ve danışmanlarıdır.

Ombudsman makamının birinci yasası şikayeti araştırmadır. Ombudsmanın yerel Tyrol ve Vorarlberg yasalarına dayanarak koşullanır ve şikayet sebeplerini araştırır basamak basamak eşdeğerli olarak araştırır ve bunu yaparken önerilerininide belirtir. Herhangi bir konuda Ombudsmanın raporu var ise parlamentonun alt kabinesi (lower house) ve Anayasa Parlamentosu dikkatli davranarak bu önerilere göre karar verir.

Ombudsmanlar sadece otoritenin faaliyetlerini kontrol hakları değil bunun yanında özel hakların tutucusu olarak onların aktiviteleri görev alanındadır . Ombudsmanlar etkilenen insanların isteği ile onları korumak için araştirmasını yapar,yönetici makamların kendi davranışlarından kaynaklanan hareketleri araştırırken her ne kadarda doğruları sahip olsa da araştirmasını yapar. Bu ekstra resmi işlem kanunun getirdiği bir kuraldır bu bir şeyden etkilenen bireysel olaylara bağlı değildir. Kapalı bir şikayet sebebi isteği ile ilgili araştırma sonucunda herhangi birinin iradesinde direktifin araya girmesine kadar duyurulur. Federal hükümetin ve yerel makamların (lander) bütün organları Ombudsmanı bilgi olarak ve yardımcı olarak desteklemek zorundadır, görevlerinin gizliliğinin devamını ileri sürerek bu görevden kaçamazlar.

Her yıl Ombudsmanlar parlamentoya rapor hazırlamak zorundadır bunun standartlarını kendi başlarına kararlaştırmaları.

Ombudsmanlar mahkeme kararı vermek yada onayları zorla yüklemek gibi yasal güçlerle yetkilendirilmemişlerdir. Kontrollerin etkisi kişisel etkisi ve kişisel otoriteleri üzerine kuruludur, “kanunun hafif müracaatlar da” yönetimin hareketlerinin değişme durumlarında (ki buna “ yumuşak kanun” denir) geçerlidir.

OMBUDSMANDAN ÖNCEKİ PROSÜDÜRLER

Ombudsmana başvurmadan önce yerine getirilmesi gereken resmi bir prosedür yoktur. Her kim isterse başvurabilir ve bu her yol ile olur, sözlü, yazılı, yazılı, telgrafla, tele faksla, şahsi ve kurum olarak başvuru mümkündür. Kişi yazılı başvurma yerine dilekçe ile alışılmış ücretle başvurmayı yeğlerse zarfa konan şeyler ile yapılan müracaatlar kabul edilmez.

OMBUDSMANIN DAİRE KURULUŞLARI

Viyana, federasyonun Ombudsman makamı olarak resmi makamı kurulmuştur. Eğer devletler (lander) Ombudsmanın makamını kabul ederse ve devlet yönetim yapısına koyar ve bu fonksiyon için Viyana da yer konumlanır.

Viyana'daki Ombudsman makamı 3 üyeden oluşan kolektif yapıya sahiptir, Tyrol un devlet Ombutsmanı ve Vorarlberg monokratik yapıları oluştururlar.

Görevlerin tahsisatı ve/yada prosedürün kuralları sorunlar üzerine kuruludur, Ombudsman makamı bunları toplayarak kararlar verir ve bunlar yapının bireysel üyeleri üzerine kurallandırılır. Bu iki norm değişebilir, sadece kurulmuş olabilir ve bütün yapının oy birliği ile kararın ana yapısında değişir. Bu tür çözüm Parlamenteoya senelik rapor vermeyi gerektirir ve bu işlem Anayasa mahkemesine yönelik yapılı; diğer yandan bütün bunlar basit oy çokluğu gerektirir. Üyeler diğerlerine söyleyebilirler, fakat hazırlar oy vermekten kaçınmazlar. Her bir Ombudsman kendi görev alanları ile ilgili konuları ilişkideki kanuni donanımlı personele emanet etme ile yetkilidirler. Her üç Ombudsman yapıdaki bu ödevlerini yerine getirirken herhangi bir iş alanında bulunan memurlardan tercih yapabilirler, bu durumda oy birliği gereklidir.

Ombudsman başkanlığı makamı her yıl dönüşümlü olarak üç büyük partinin büyüklüğü ile (parlamentodaki sandalye sayısı) ilişkili olarak her biri üyelerinin isimleri ile anılarak değiştirilir. Başkan bir yıl içinde en az 20 kere yapıyı toplantıya çağırmalıdır. Üyelerde toplantı yapmak istediklerinde bunu bildirmek ve toplantıyı yapmak ile yetkilendirilmişlerdir.

GEÇMİŞ VE GELECEĞE BİR BAKIŞ

1977 yılından 1993 yılına kadar Avusturya'da ilk başlangıçta Avusturya vatandaşları tarafından 65,000 dava Ombudsmanların iradesine teslim edilmiştir. Tyrol devlet Ombudsmanı ve Vorarlbergten her biri kurulduktan sonra 2500 kadar dava ile karşılaşmışlardır.

Elbette Ombudsman olmanın manası her ne kadarda biri istatistik ile ilgili olsa da iki yönetim alanında davranmayı ifade eder. Genel bir kural olarak Ombudsman

kim olursa böyle davranılır, çünkü halkı yönetenlerin 14 yıllık periyot da 70000 bu gibi insanların aktardıklarında geçmiş tavırlarına uygun davranmazlar. Ombudsmanın kuruluşu gerçekte şikayetlerin ortalama 1/4, 1/3' e yakını (etkileyici bir rakam) değerlendirip yardım ediyor. Bu veri gelecek için Ombudsman hareketinin bir ölçütü olamaz, çünkü gelecekte olacağı bile belli olmayan var olmayan konularda tespit yapmak doğru değildir.

Diğer memurlar bazen Ombudsmanın bir davaya yeniden bakması ile ilgili vatandaşların sorularına ilgisiz kalarak onları gücendirebilirler. Genelde , yönetimde hiyerarşi yükseldikçe iş birliği yükselir. Belediyeler, devlet yönetim alanı ile ilgili genişçe şikayet olarak paylaşılan konularla ilgili sorumlu olurlar sık sık yasal olmayan davranışlarla ilgili nedeni anlaşılmayan şikayetler ile karşılaşılırlar.

Gelecekte yasal korumanın Ombudsmanları geliştirmeye yetebileceği veya yetmeyeceği ile ilgili temel bir düşünce vardır. Ombudsman 'a yasalar güç verme ile ilgili düzenleme yapmıştır, prosedürlere yeniden başladığında Ombudsmana bu durum kaba , aksi yönde yanlış yargılamaya neden olabilir. Federal Anayasanın 1988 'de değişmesi ile Yönetim mahkemelerinin bağımsızlığı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır, bu düzenleme sonradan otoritenin yapacağı hareketler ile ilgili Anayasa mahkemesinin kanunun incelenmesini garanti etmiştir. Bu kanun değişikliği her şeyi açık hale getirmiştir ve Ombudsmanların da aynı otoriteler ile ilgili düzenlemeye gereksinim duymaktadır. Ombudsmanların elinde bu durum çok değerli bir kanuni prensibin yerine getirilmesi gibi kuvvetli anlamlara gelir. Kanun ile ilgili soyut tartışmalarda bile yönetimin kontrol edilmesi ve kanun yapıcılara karşı amaçlanmayan bir anlamı ifade eder. Bu güçler ile donanmak, Ombudsmanları yönetim otoritelerine karşı Anayasal savunulmaz durumlarda, karşı tarafı zorlayabilmelerini, kanunun esas kuvvet olduğunu göstererek kendi başlarına Anayasaya aykırı durumlarında müdahale etmelerini ifade eder. Her ne kadarda Ombudsman Anayasaya göre açıklama sunsa da kural iptal edilmez. Durum ile ilgili yargısal bakış prosedürüne göre, Anayasa mahkemesi halk otoritesinin yakaladığı doğru pozisyona göre yada otoritenin kuralın Anayasaya aykırı sonuçlanabilmesine, Anayasal yorumun bulunabilmesine (Ombudsman tarafından önerilen) ve bundan

dolayı ortadan kaldırılamayan kuraldan dolayı karar verebilme durumuna gelebilmelidir.

Ombudsman makamının üyeleri her Pazar günü Avusturya Televizyonu'nun en çok izlenen saatte, Avusturya halkının en kenar köşesinde bile kalanları her şeyden haberdar olmaları amacı ile bilgilendirilirler, bu kapsamda hayal bile edilmeyen diğer ülkelerdeki kurumlardan bilgi verirler. "Ombudsman için bir şikayet" isimli gösteri başarılı bir program olmasına rağmen sık sık eleştirilir. Bu programın başarısını her gün radyoda yayınlanan "Ombudsmanın varlığı huzurdur" isimli program kuvvetlendirir. Avusturya 1976 Viyana'da Birinci Avrupa Ombudsmanlar Konferansına ev sahipliği yapmıştır ve Konferansa katılan Avrupa Ombudsmanlar Enstitüsü 1990'da Trient/Bolzang da yapılan 2.Avrupa Ombudsmanlar konferansını düzenlemişlerdir. Bu etkiler ile Avusturya Ombudsmanların yasal koruma etkisi ile ilgili çok iyi bir ün kazanmıştır. Bu durum Avusturya açısından bir gerçek ile sonuçlanmış ve 1992 yılında Dünya Ombudsmanlar konferansına ev sahipliği yapmıştır.^[4] (Federal Chancellery, 1992:....)

Kaynakça

Federal Chancellery (1992), **Public Administration in Austria**, Austria Printed, Austria.

^[3] "Der Volksanwalt", Leipzig' de 1927 yılında basılan magazin "Çalışan insanlar, tüccarlar ve ticaretle uğraşanlar adına mücadele verilen yayın. Hiçbir partiye kulluk etmeyen! Herkese ücretsiz öğüt veren!" şeklinde slogana sahipti.

^[4]Avusturya Konsolosluğu İstanbul'dan izin alınarak belirtilen Kitaptan belli bölümler seçilerek tercüme yapılmıştır.